

Makáme sedm dní v týdnu

Zvýhodnění „invalidních“ firem při přidělování veřejných zakázek mělo zdravotně postiženým pomoci, místo toho stvořilo lukrativní byznys

INVALIDNÍ HASIČI. Náchod si mohl koupit v podstatě stejné hasičské auto za 4,8 milionu od „zdravé“ firmy, nebo za 5,1 milionu od „invalidní“, jejíž nabídka díky 15procentnímu zvýhodnění formálně klesla na 4,4 milionu. Náchod raději tendr zrušil, než by si koupil předražena auta.

Trh s hasičskými auty býval poměrně jasně rozdaný byznys. Těch velkých, pětimilionových se ročně v Česku prodá zhruba sto a veřejné zakázky si tradičně dělili tři výrobci - THT z Poličky, WISS Czech z Napajedel a jičínský Kobit. Jenže letos na jaře se na trhu objevil nový hráč - ústecká První chráněná dílna.

Ne snad že by firma, která se zabývá „výrobou textilních oděvů“, auta sama montovala, ovšem víc než polovinu z jejich 42 zaměstnanců (podle poslední účetní závěrky) tvoří zdravotně postižení, a je tedy ve výběrových řízeních zvýhodněna 15procentním bonusem. Chráněná dílna se proto domluvila s tradičním výrobcem THT, učinila z něj svého subdodava-

tele a o některé veřejné zakázky se uchází místo něj, čemuž zbylí dva konkurenti mohou jen sotva čelit. Podobné praktiky umožňuje zákon provozovat již déle než deset let a postupně se z nich vyvinul skutečný byznys, který deformuje trh, nutí obce i jiné zadavatele platit více, než je nutné, a zdravotně postiženým často spíše škodí. Jen První chráněná dílna uspěla od začátku roku ve zhruba 90 veřejných zakázkách (započítány jsou pouze ty, které se objevily ve Věstníku veřejných zakázek) a rozptýl jejich zájmů je obdivuhodný - od zmíněných hasičských vozů a různých zemědělských strojů přes laparoskopickou věž, CNC pilu s vícesým obráběním kamene až po dodávku „třepaček“ a inkubátorů pro Ústav molekulární genetiky.

První chráněná dílna stoprocentně vlastněná někdejšími sociálnědemokratickým „velrybářem“ Tomášem Horáčkem není ale zdaleka jedinou „invalidní“ firmou, která se do tohoto kšeftu zapojila. Ve skutečnosti je jich mnohem víc, aktivně si tipují vhodné veřejné zakázky (podle zákona o veřejných zakázkách jsou zvýhodněny podlimitní zakázky na dodávky a služby, tedy jednoduše řečeno ty „nestavební“ zakázky, jejichž hodnota nepřesahuje 5,2 milionu korun), oslovují vybrané firmy a nabízejí jim, že pro ně tendry vyhrají.

Finta je to skvělá. Jde sice o zjevné zneužití zákona o veřejných zakázkách, ale zároveň je to naprosto legální.

KDO JE TOMÁŠ HORÁČEK

Dnes jedenatřicetiletý Tomáš Horáček převzal První chráněnou dílnu v roce 2008. V tomtéž roce se dopustil podvodu – sehnal si falešného svědka a chtěl po pojišťovně, aby mu proplatila 7144 korun kvůli smyšlené dopravní nehodě – a byl za něj pravomocně odsouzen k osmiměsíčnímu podmíněnému trestu. O rok později přinesla média informaci, že mladý sociální demokrat Horáček verbaloval pro několik severočeských stranických organizací „černé duše“ – za peníze, pozvání na raut či za svezení v lumuzině. Kvůli tomu musel ze strany odejít.

Psalo se i o tom, že později organizoval při televizních debatách klaku pro Jiřího Paroubka. Kromě První chráněné dílny vlastní několik dalších firem, z nichž nejvýraznější je autobazar VIPCars. I s touto firmou jsou spojeny dvě aféry – několik zákazníků si v České televizi stěžovalo, že koupili auta se skrytou vadou, server iHned navíc v roce 2012 přišel s obviněním, že jeden z vozů registrovaných na VIPCars parkoval v na pražské Malé Straně s falešným povolením od Úřadu vlády. Všechna tato obvinění Horáček vždy popíral.

VJEL DO MĚ ČERT

Zpět k hasičským vozům. „Začalo to letos na jaře. Veřejných zakázek, ve kterých byla rozhodující pouze cena, se THT zúčastnilo prostřednictvím chráněné dílny,“ říká jednatel WISS Czech Luděk Štěpánek.

Jak celá věc funguje, dobře ukazuje výběrové řízení na „cisternovou automobilovou stříkačku“, které letos v květnu proběhlo v Náchodě. Firma WISS Czech byla schopná vůz dodat za 4,854 milionu korun, ovšem vítězem se stala První chráněná dílna, byť to samé nabýzela skoro o 300 tisíc dráž – za 5,145 milionu korun.

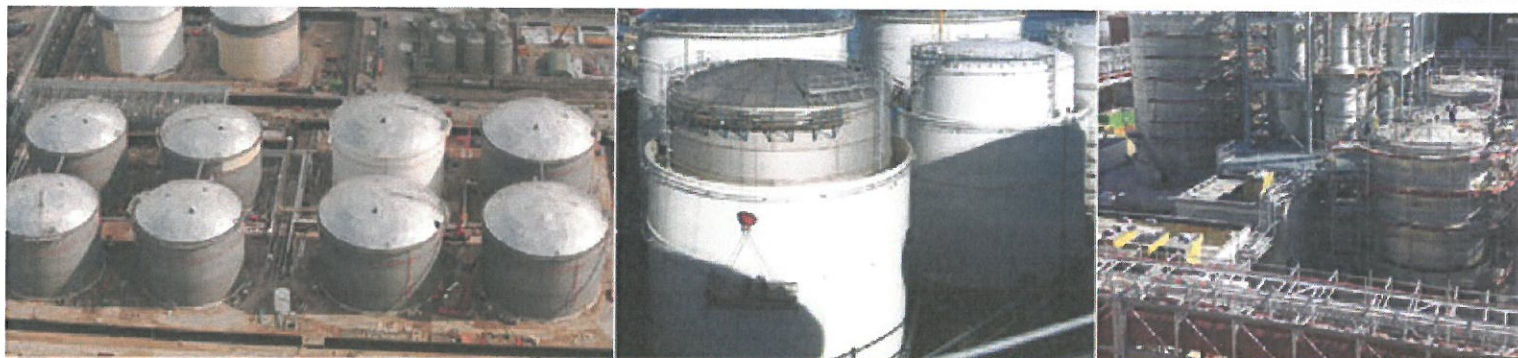
Od její nabídky totiž Náchod musel při hodnocení nabídek kvůli zvýhodnění „invalidních firem“ odečíst 15 procent (tedy jako by První chráněná dílna nabídla pouze 4,373 milionu), zaplatit by ale pochopitelně musel plnou cenu.

Podobně výběrová řízení proběhla také jinde – v Bzenci, Švihově, Čisté či Zdounkách. V Náchodě to ale nakonec překvapivě dopadlo úplně jinak, protože tamní starosta (a zároveň sociálnědemokratický poslanec) Jan Birke výběrové řízení zrušil: „Něco podobného považují za legální podvod a opravdu nevím, proč by mělo město platit víc peněz za

horší věc. Když jsem to uviděl, vjel do mě čert a oni (První chráněná dílna – pozn. red.) byli navíc ještě drzí a mému místostarostovi vyhrožovali, že to dají na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Naštěstí dáváme do každé soutěže klauzuli, že ji můžeme zrušit bez udání důvodů.“

Náchod hned poté vypsal novou soutěž, tentokrát však formálně jako nadlimitní, a žádné zvýhodnění firem zaměstnávajících zdravotně postižené se jí proto netýká. „Tím je to vyřešeno. Město Náchod zdravotně postižené všemožně podporuje, ale opravdu není možné, aby někdo, kdo našel skulinu v zákoně, »

INZERCE A151008362

Vyrábíme pro vás již více než 60 let

PENTAR

- 🔸 velkokapacitní skladovací zásobníky na ropu a chemická média
- 🔸 tlakové zařízení pro petrochemický průmysl a strojírenství

www.pentar.eu

PADESÁTIPROCENTNÍ TOP 10

Co všechno firmy, které zaměstnávají více než polovinu invalidů, nabízejí ve výběrových řízeních.

- Laparoskopická věž pro náhodskou nemocnici První chráněná dílna
- Nákup traktoru a homogenizéru pro Kompostárnu Chudenín První chráněná dílna
- Dodávka CNC pily s víceosým obráběním kamene První chráněná dílna
- Dodávka „třepaček“ a inkubátorů pro Ústav molekulární genetiky První chráněná dílna
- Zkušební trhací stroj pro Vysokou školu báňskou První chráněná dílna
- Toaletní papír a papírové ubrusky pro zlínskou nemocnici Šance družstvo handicapovaných
- Nákup serverů pro celní správu Handicap - výrobní družstvo invalidů
- Dodávka chemických přípravků na ochranu lesa Raudo - výrobní družstvo invalidů
- Dodávka tiskáren pro ministerstvo obrany VDI Meta
- Dodávka audiovizuální techniky pro kino v Kaplici VDI Meta

Zdroj: Věstník veřejných zakázek

» *přeprodával tímto způsobem hasičské auto za pět milionů.*

Firma WISS Czech se kvůli tomu pro změnu obrátila na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) s tím, že První chráněná dílna obchází zákon a ve skutečnosti je jen „schránkou“, která si drží zdravotně postižené zaměstnance kvůli činnostem nijak nesusouvějícím s dotyčnými zakázkami. Podle Štěpánika to mělo okamžitý efekt, když firma THT zase „začala podávat nabídky sama za sebe“. Jenže v srpnu ÚOHS podnět zamítl s tím, že zákon o veřejných zakázkách takový postup umožňuje. „Je to alibistické rozhodnutí, kdy úřad státního dohledu formalisticky rozhodl, že zákon takové jednání připouští a nikdo se ničeho nedopustil,“ říká Štěpáník. Advokátní kancelář, která ho zastupuje, proto připravuje rozklad k předsedovi ÚOHS a Štěpáník počítá s tím, že se v případě neúspěchu obrátí na soud.

Pozoruhodné je, že by to byl úplně první podobný rozsudek. Na soud se totiž za ta léta kvůli invalidním zakázkám ještě nikdo neobrátil. Zřejmě proto, že tu vždy, jak říká Štěpáník, bylo daleko jednodušší řešení - najít si své vlastní invalidy.

DOBRÉ ÚMYSLY

Popsané machinace s veřejnými zakázkami jsou zhmotněním přísloví, že cestu do pekla dláždí dobré úmysly. Zvýhodnění „invalidních“ firem se objevilo již ve vládním návrhu zákona o veřejných zakázkách, který začal platit v roce 2004, a všichni oslovení se shodují na tom, že nebylo motivováno ničím jiným než bohužel sňahou pomoci firmám zaměstnávajícím zdravotně postižené prodávat vlastní (toto slovo je klíčové) výrobky či služby. Nedokonalý zákon v kombinaci s lidovou tvořivostí ale vedly k tomu, že systém zdegeneroval do dnešní podoby. Podobné zvýhodnění „invalidních“ firem přitom existuje v rámci Evropy pouze v Česku.

Úplně stejně zdegeneroval i systém umožňující takzvané náhradní plnění. Princip je jednoduchý. Každá firma zaměstnávající minimálně 25 lidí, která mezi svými zaměstnanci nemá aspoň čtyři procenta zdravotně postižených, musí ze zákona odvést do

FINTA. „Začalo to letos na jaře. Veřejných zakázek, ve kterých byla rozhodující pouze cena, se THT zúčastnilo prostřednictvím chráněné dílny,“ říká jednatel WISS Czech Luděk Štěpáník.

státního rozpočtu příspěvek. Této platbě se může vyhnout tak, že odebírá zboží - může být přitom klidně dovezené z Číny - od firem zaměstnávajících minimálně 50 procent handicapovaných. Platí přitom, že spolu s patnáctiprocentním „polštářem“ provádějícím veřejné zakázky jde jen o těžko odolatelnou synergii.

Ředitelka Nadačního fondu pro podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením Hana Potměšilová míní, že dnešní systém lidem se zdravotním postižením „ve skutečnosti bere práci“. Příkladem je podle ní hodonínský výrobce (skutečný) kancelářských potřeb Czech Office, který zaměstnává zhruba 80 procent handicapovaných. Společnost se podle ní dostala kvůli konkurenci dalších „invalidních“ firem zabývajících se především dovozem a přeprodejem kance-

Něco podobného považují za legální podvod a opravdu nevím, proč by mělo město platit víc peněz za horší věc.

láských potřeb před několika lety do potíží. Naštěstí se dokázala přeorientovat na vysoce kvalitní výrobky, které nyní prodává většinou do zahraničí.

MUSÍME JE UŽIVIT

Jednatel První chráněné dílny Jindřich Štercl na svém jednání nic špatného nevidí a trvá na tom, že firmě jde výhradně o dobro zdravotně postižených: „Jestli nám někdo závidí zvýhodnění 15 procent, tak si myslím, že by nám měl závidět i to, že musíme pracovat sedm dní v týdnu, abychom vůbec ty zdravotně postižené občany uživil, protože sami nemají šanci.“

Halasné rovněž odmítá, že by šlo jen o formální přeprodeje výrobků někoho jiného: „Ne, v žádném případě. Podívejte se, máme obchodní zástupce, opravdu na těch zakázkách makáme a máme absolutně perfektní znalost problematiky. Pochopitelně využíváme subdodavatele, to ale dnes dělá 99 procent firem.“

To všechno je sice možná pravda, ovšem sama První chráněná dílna, jak plyne z rozhodnutí ÚOHS týkajícího se dodávky hasičského auta pro obec Čistá, nehodnotí ve skutečnosti svůj podíl na plnění zakázek nijak vysoko. Respektive na pouhých pět procent (polepení vozu samolepkami, různé administrativní úkony, doprava vozu do Čisté), přičemž zbylých 95 procent práce připadlo na subdodavatele THT. Zní to absurdně, ovšem podle ÚOHS to zákonem neodporuje.

Jak spolupráce THT a První chráněné dílny vznikla, odmítá Štercl prozradit a stejně tajemný je i ředitel THT Stanislav Červený: „Došlo k nějaké vzájemné dohodě a bylo využito možností, které dává zákon. Víc k tomu asi nedokážu říci.“

Jestli nám někdo závidí zvýhodnění 15 procent, tak si myslím, že by nám měl závidět i to, že musíme pracovat sedm dní v týdnu, abychom vůbec ty zdravotně postižené občany uživil, protože sami nemají šanci.

Pokud se nicméně člověk poptá v branži, zjistí, že aktivní bývají obě strany - výrobci i „invalidní“ firmy. Například Štěpáník zná případ, kdy si zástupce „invalidní“ firmy vytipoval vhodnou veřejnou zakázku a pak zástupci jedné nejmenované firmy nabízel, že ji pro jeho firmu za odměnu vyhraje. To ostatně nepřímo připouští i Štercl, který naplňuje práce manažerů První chráněné dílny popisuje slovy: „*My jsme uchazeči (o veřejnou zakázku - pozn. red.) a je pouze na nás, kde výrobce seženeme, popřípadě co vyrobíme.*“

Hledání vhodného výrobce probíhá nejčastěji decentně, najdou se ale i vyložené drzé nabídky. Například představitel jedné větší IT firmy, který nechce být jmenován, se setkal s hromadným e-mailem, ve kterém jedna z „invalidních“ firem nabízela, že pomůže při získání veřejných zakázek nebo s náhradním plněním: „*Součástí byl rovnou i ceník, za kolik procent z hodnoty zakázky ty slibované věci udělají.*“ Trh s IT produkty je podle něj „invalidním“ byznysem natolik zamořen, že „*podlimitní zakázky radši nepodávám - nemá to smysl.*“

Naopak Potměšilová mluví o případech, kdy si výrobci hledají na trhu svého invalidu: „*Dokonce i nám volají ‚zdravé‘ firmy, jestli bychom jim nepomohli se zakázkami a náhradním plněním.*“

SNAD UŽ SKONČÍ

Zákon o veřejných zakázkách novelizovali zákonodárci již mnohokrát, inkriminovaný paragraf v něm ale vždy zůstal. Podle Potměšilové by mohl pomoci soudní judikát (o ten se nyní snaží WISS Czech), který by ÚOHS přiměl uznat, že podobné praktiky odporují smyslu zákona. Už od dubna příštího roku by také měl platit nový zákon o veřejných zakázkách, v němž zatím zvýhodnění „invalidních“ firem v podlimitních veřejných zakázkách chybí. „*Už jsem o tom mluvil s dalšími kolegy starosty, kteří zasedají ve sněmovně, a vši mocí chceme zabránit tomu, aby se do něj tento nešťastný paragraf kvůli poslanecké tvořivosti vrátil,*“ říká náhodský starosta Birke. ●

VÁCLAV DRCHAL • drchal@mf.cz

AMBASSADOR GROUP

interhotel
**AMBASSADOR
ZLATÁ HUSA**

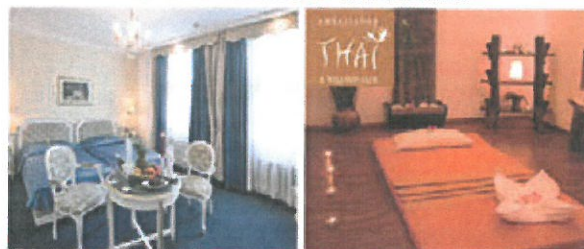

*Secesní kongresové
a banketní prostory
na Václavském náměstí*

Luxusní a ideální místo pro vaše akce, kongresy, konference, VIP jednání, firemní večírky, udílení prestižních cen a módní přehlídky.

- 162 POKOJŮ ● 320 LŮŽEK ● 2 RESTAURACE
- KONFERENČNÍ SLUŽBY ● MODERNÍ TECHNICKÉ ZAŘÍZENÍ
- WIFI ZDARMA ● KLIMATIZACE

www.ambassador.cz
www.ambassador-hotel.eu
PRAHA

www.esplanade-marienbad.cz
www.esplanade-hotel.eu
MARIÁNSKÉ LÁZNE

www.hotel-agricola.cz
www.agricola-hotel.eu
MARIÁNSKÉ LÁZNE